

2022

REGULACE SOUKROMÝCH VOJENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

JAN POLANSKÝ

VÝZKUMNÁ ZPRÁVA
KONGRESU

REGULACE SOUKROMÝCH VOJENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

AUTOR: JAN POLAŇSKÝ

1. ÚVOD

Téma soukromých vojenských společností není něco, čím by se obvykle zabývala široká veřejnost. V posledních 20 letech tato problematika čas od času vyplouvala na povrch. V současné době, kdy jsme svědky války na Ukrajině, je to téma zase předmětem diskuse. Slyšíme od politiků nebo médií, a to ať už západních nebo těch proruských, o zapojení těchto bojovníků na obou stranách konfliktu.¹ Kupříkladu v březnu 2022 skupina pěti republikánských senátorů vedených senátorkou z lowy Joni Erstovou apelovala na administrativu demokratického prezidenta Joea Bidena, aby uvedla sankce na občany Ruské federace napojené na ruské společnosti, které poskytují tyto služby.<?>

Cílem této výzkumné zprávy je účastníkům simulace ČMAK 2022 osvětlit problematiku soukromých vojenských společností (Private Military Companies – dále jen PMCs). V první části dokumentu jsou PMCs definovány. Je zde i malý náhled do historie, kde se popisuje vývoj tohoto způsobu obživy. Po historickém okénku následuje představení této problematiky v kontextu amerického a mezinárodního prostředí. Popíšeme také postavení soukromých vojenských společností v mezinárodním právu veřejném. V poslední části dokumentu se nachází zhodnocení právního pojetí soukromých vojenských společností ve Spojených státech amerických.

2. DEFINICE

2.1 OBECNÁ IDENTIFIKACE

Dle mezinárodních smluv OSN a Montreuxského dokumentu jsou soukromé vojenské společnosti legální soukromé mezinárodní podnikatelské subjekty, které poskytují svým zákazníkům (ať už soukromým subjektům nebo státním subjektům) vojenské a bezpečnostní služby.²

2.2. NÁPLŇ PRÁCE SOUKROMÝCH VOJENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

Náplň práce soukromých vojenských společností je opravdu různorodá. Mezi nejžádanější služby **pro soukromé subjekty** patří ostraha různých objektů nebo míst a ochrana velmi důležitých osob, tzv. VIPs (very important person). Služby PMCs využívají například mezinárodní dopravní společnosti při svých plavbách v místech s častým výskytem pirátů.³ Dalším častým úkolem soukromých vojenských společností v soukromém sektoru je ochrana osob v nebezpečných oblastech. Příkladem ochrany soukromých osob mohou být například novináři, kteří

pracují v zahraničí a podávají zprávy o válečném konfliktu. Služby PMCs využívají také bohatí podnikatelé a politici zejména v chudších regionech světa. V roce 2002 využíval služby PMCs například afghánský prezident Hamid Karzai.<?>

Nejzajímavějšími a nejvýznamnějšími kontrakty pro soukromé vojenské společnosti jsou zakázky od jednotlivých států, respektive jejich agentur a ministerstev.⁴ Mezi časté práce PMCs **pro státní entity** patří ochrana vojenských zařízení a diplomatických objektů, ochrana důležitých státních činitelů a diplomatů. Ministerstva obrany a vnitra různých států také rádi využívají PMCs pro trénink vojenských a policejních složek v oblastech CQC (Close Quarter Combat – boj na krátkou vzdálenost), zacházení s krátkými palnými zbraněmi, ochrana VIPs atd. Důležitá role soukromých vojenských společností je i zásobování armád států a obecně logistická a zdravotní podpora. Za zmínku zde i stojí letecké lékařské evakuace. Toto je pouze malý taxativní výčet toho nejdůležitějšího, co soukromé vojenské společnosti oficiálně dělají.

Skutečně realizované služby soukromých vojenských firem od konce studené války

Bojová podpora	Logistika, zásobování, výcvik	Bezpečnostní služby a ostraha
Podpora vedení bojových operací	Budování jednotek a jejich výcvik	Osobní ochranka a VIP eskortní služby
Obsluha a údržba sofistikovaných zbraňových systémů	Zásobování, nákup a prodej vojenského materiálu a zbraňových systémů	Zajištění bezpečnosti klíčových instalací a personálu
Protipovstalecké operace	Strategické plánování	Monitorovací služby
Tzv. force multipliers activity	Výzkum a analýza hrozeb	Zajištění bezpečnosti doručení humanitární pomoci
Vojenské zpravodajství a analýza informací	Logistická podpora a údržba zařízení	Poradenství v krizových situacích (například únosy)
Dělostřelecká podpora	Odminování	Počítačové pirátství a ochrana před ním
Vojenské ženijní práce	Administrace výběru daní	Zajištění bezpečnosti komunikačních kanálů
Letecká přeprava	Výcvik bezpečnostního personálu	Rušení signálu
Vojenský výcvik a plánování	Analýza krizových scénářů	Bezpečnostní audity

Obr. 1: Tabulka služeb PMCs poskytovaná státním aktérům a nestátním aktérům

2.3 FUNGOVÁNÍ PMC

Soukromé vojenské společnosti svévolně nezastupují žádný stát, ideologii nebo skupinu osob. Náplň jejich práce závisí na smlouvách (kontraktech), které tyto společnosti přijímají od privátních nebo veřejných subjektů. Tento proces může probíhat dvěma způsoby. Subjekt (veřejný/privátní) přijde za PMC s kontraktem a ta se rozhodne, zda ho přijme. Mnohem lukrativnějším a častějším způsobem je reakce na „inzerát“ nějaké vládní agentury nebo ministerstva. Zákaz-

níci si ve svém kontraktu určí danou práci, kterou budou chtít po dané společnosti a také mají možnost zvolit si specifikaci kontraktorů, kteří pro ně budou v budoucnu pracovat.

Proces přijímání nových zaměstnanců (kontraktorů) do soukromých vojenských společností je různý. Nábor se bude lišit od zaměření dané společnosti. Pro přijetí do valné většiny PMCs je zpravidla potřeba mít zkušenosti buď z armádního nebo policejního prostředí. Rekruti samotní procházejí různými testy, které hodnotí jejich schopnosti (střelba s ručními zbraněmi, ovládání vozidla v nebezpečných situacích, první pomoc, CQC taktiky, ochrana VIPs atd.). Soukromé vojenské společnosti své přijaté rekruty dále školí v různých taktikách, které jsou určené i pro speciální jednotky. Výcvik se odehrává v areálech PMCs a vedou ho instruktoři s bohatou vojenskou minulostí. Jedná se právě většinou o bývalé příslušníky speciálních jednotek.⁵

2.4 SROVNÁNÍ ŽOLDNĚŘŮ A KONTRAKTORŮ SOUKROMÝCH VOJENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

Z hlediska tohoto dokumentu a obecně celého budoucího jednání je důležité tyto dva pojmy rozlišit a vymežit. Z pohledu laického čtenáře by se mohlo zdát, že žoldněř a pracovník PMC je jedno a to totéž. Mezi těmito dvěma subjekty je mnoho rozdílů, a to nejen faktických, ale i právních. Tradiční žoldněři jsou najímáni jednotlivě nebo v malých skupinách. Jejich hlavním úkolem je vést aktivní útočnou bojovou činnost. Naopak zaměstnanci soukromých vojenských společností neboli kontraktori nezastupují sebe sama na trhu, ale jsou zastupováni firmou, pro kterou pracují. Náplň jejich práce je různorodá, jak už je patrné z kapitoly 2. 3. Provádění útočných bojových operací oficiálně není úlohou PMCs, přesto bývají v této kapacitě často najatí, jak uvidíme níže.⁶

3. HISTORICKÉ OKÉNKO

První zmínky o žoldněřství se datují do 13. století před naším letopočtem. Tehdy se žoldněři najatí Ramsesem II. účastnili bitvy u Kadeše, kde bojovali společně s Egypťany proti Chetitům. Většina starověkých a středověkých společností taktéž využívala služby žoldněřů ve svých armádách.⁷ Jedněmi z nejznámějších a nejspolehlivějších žoldněřských skupin ve středověku byly Švýcarské gardy. Smlouvu s gardami uzavřeli mnozí francouzští králové a císaři nebo třeba papež.⁸ Úpadek klasického žoldněřství přinesl vestfálský mír v roce 1648.

Od té doby si jednotlivé státy vytvářely vlastní národní armády. Využití žoldněřů se přesunulo spíše do kolonií (např. britská Východoindická společnost). Mezi prvními americkými kolonisty byli také kontraktori. V americké občanské válce na straně Unie figurovala společnost Allana Pinkertona, která působila jako protišpionážní agentura. Později tato společnost pomáhala zabírat západní území Severní Ameriky. V roce 1939 v Čínsko-Japonské válce působili tzv. létající tygři. Jednalo se o bývalé příslušníky amerického letectva, kteří bojovali na straně Čínské republiky pod záštitou společnosti CAMCO (Central Aircraft Manufacturing Company).<?>

Žoldněři dnešního typu vznikli v polovině 20. století. Jejich služeb využívaly jednotlivé frakce, které bojovaly o moc v bývalých koloniích v Africe. Vzestup soukromých vojenských společností jako takových můžeme pozorovat na začátku 90. let ve válce v bývalé Jugoslávii. Klíčovým datem pro vývoj PMCs můžeme považovat 11. září 2001. Válka proti terorismu, způsobila „rozkvět“ tohoto průmyslu. Soukromé vojenské společnosti tvořily takřka polovinu personálu západních mocností v Afghánistánu a Iráku. Od roku 2001 zemřelo v Iráku a Afghánistánu o 1000 kontraktorů více než příslušníků americké armády. Bushova administrativa zaměstnala 155 000 kontraktorů v průběhu války v Iráku. Tento trend převzaly od USA i další země včetně Ruské federace a Čínské lidové republiky.⁹ V roce 2014 byli při invazi na Krym použiti i kontraktori

(„malí zelení muži“), kteří operovali pod taktovkou Ruské federace. V průběhu celé války na Ukrajině byli kontraktori využíváni na obou stranách konfliktu. Jejich nasazení bylo potvrzeno i v občanské válce v Sýrii na straně prezidenta Bashara Al-Assada.<?>

4. SOUKROMÉ VOJENSKÉ SPOLEČNOSTI VE SPOJENÝCH STÁTECH AMERICKÝCH

Vznik soukromých vojenských společností na začátku 90. let v USA měl hned několik důvodů. Těmito důvody byly globalizace, privatizace, konec studené války a velký počet bojeschopných veteránů. Existovala zde díra na trhu. V kontextu privatizace vznikla na trhu potřeba chránit svá zahraniční aktiva před nebezpečím. V mnoha oblastech světa tuto ochranu dané firmy nechtěly nebo nemohly nechat na státních bezpečnostních složkách. Ekonomiky států byly čím dál tím víc propojené a pro státní aktéry bylo těžší a riskantnější vyvolávat mezinárodní konflikty. Pro stát tedy bylo a je mnohem výhodnější pro svoji špinavou práci využívat služeb privátního sektoru. Ve Spojených státech amerických je velmi velká komunita bývalých vojáků armády USA. Mnoho z nich si nemohlo nebo nechtělo najít živobytí v civilním životě. Někteří se tak rozhodli pracovat pro tyto společnosti.<?>

4.1 PŘÍBĚH BLACKWATERU A PŘÍKLADY DALŠÍCH VOJENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

Pro pochopení celé problematiky je důležité zmínit jednu konkrétní soukromou vojenskou společnost. Její příběh totiž vystihuje všechny stránky soukromého vojenského sektoru. Jedná se o americkou společnost Blackwater. Společnost Blackwater byla založena v roce 1997 v Severní Karolíně podnikatelem a bývalým příslušníkem speciální jednotky SEALs Erikem Princem. Společnost byla původně založena jako střelnice, cvičiště a klub pro příslušníky speciálních jednotek armády Spojených států amerických. Tento areál byl největší svého druhu v celé zemi.

Celé směřování společnosti změnilo 11. září a začátek války proti terorismu. Služby Blackwateru začala na začátku milénia využívat americká tajná služba CIA. Prvním kontraktem bylo chránění tajných základen CIA v Afghánistánu. V roce 2003 zažila společnost výrazný nárůst poptávky po jejich službách. To souviselo s invazí Iráku v roce 2003. Jedna z významných zakázek byla ochrana tehdejšího vedoucího prozatímní koaliční správy Iráku Paula Bremera. Jen tento kontrakt samotný stál americkou státní kasu 21,3 milionů dolarů. Tým kontraktorů čítal 36 bývalých příslušníků speciálních sil (např.: Delta force, Navy Seals, Green Berets atd.) ozbrojených sil Spojených států amerických. Pro představu kontraktori si na tomto kontraktu ročně vydělali čtyřikrát více než by si vydělali ve veřejném sektoru. Tento trend pokračoval i v dalších letech a pokračuje dodnes. Finanční ohodnocení je jedním z hlavních důvodů bývalých příslušníků americké armády pro práci v těchto soukromých vojenských společnostech.

Po úspěšném splnění tohoto kontraktu získala firma Blackwater skoro až legendární pověst. Najednou každá vládní agentura nebo ministerstvo chtělo využívat služby Blackwateru na Blízkém východě. V polovině roku 2004 pracoval Blackwater pro ministerstvo zahraničí, obrany a pro CIA takřka po celém světě. Logo Blackwateru se stalo obecnou značkou pro soukromé vojenské společnosti (široká veřejnost viděla každou vojenskou společnost jako Blackwater).

Dalším významným kontraktem Blackwateru bylo zásobování americké armády a zajišťování logistiky při bojových operacích. Blackwater takto získal 34.8 milionů dolarů. Společnost rychle rostla (mezi lety 2003-2004 společnost zaznamenala 400procentní zvýšení zisků) a ze střelnice v Severní Karolíně se stalo plnohodnotné soukromé armádní výcvikové centrum.

Nárůst poptávky po službách Blackwateru způsobil nedostatek kontraktorů s minulostí a zkušenostmi ze speciálních složek armády USA. Jednoduše na americkém pracovním trhu neexistoval dostatek takových lidí, kteří by splňovali tak vysokou laťku vojenského výcviku, kterou si Blackwater ze začátku stanovil. Společnost se tak rozhodla zaměstnávat i vojáky bez speciálního výcviku. Toto rozhodnutí mělo v budoucnu mnohdy neblahé důsledky. Na druhou stranu je nutné přiznat, že nikdo, kdo měl být chráněn kontraktory ze společnosti Blackwater nebyl nikdy zabit ani vážně zraněn. Po vlně vážných kontroverzí od společnosti dal ruce pryč její nejvýznamnější klient – americká vláda. V roce 2009 se společnost přejmenovala na Xe Services a v roce 2010 Erik Princ společnost prodal. Skupina investorů poté společnost přejmenovala na Academi.¹⁰

Mezi největší americké soukromé společnosti patří nástupce Blackwateru, firma Academi, a její sesterská firma Triple Canopy. Dalšími giganty jsou G4S, DynCorp a Raytheon.

4.2 DŮVODY VYUŽÍVÁNÍ SOUKROMÝCH VOJENSKÝCH SPOLEČNOSTÍ AMERICKOU VLÁDOU

Americká vláda objevila na začátku milénia v soukromých vojenských společnostech nenahraditelný prostředek k vedení novodobé války. Soukromé vojenské společnosti totiž nabízejí specifické služby, které ministerstvo obrany nebo ministerstvo zahraničí neumí efektivně replikovat. Kupříkladu armáda Spojených států amerických není primárně cvičena na ochranu jednotlivých osob nebo objektů v zahraničí. Není to ani její primární cíl nebo záměr. Je proto mnohem levnější a efektivnější najmout soukromou společnost, která tyto služby poskytuje za poměrně přijatelné ceny.

Další výhodou PMCs je ten fakt, že nepodléhají tak velké administrativní zátěži jako některé státní instituce. Tento rozdíl se například může promítnout do logistiky. Je mnohem rychlejší, levnější a efektivnější nechat postavit zázemí a základy soukromou firmou, než aby tyto úkony provádělo ministerstvo obrany.

Využívání soukromých vojenských společností má i svůj politický aspekt. V situaci, kdy válka je velice nepopulárním krokem mezi obyvatelstvem, potažmo elektorátem dané země, politici často volí taková řešení, která by omezila ztráty na životech své armády. Zaměstnanci soukromých vojenských společností nejsou příslušníky armády států. Tudíž se jejich úmrtí a zranění nezapočítávají do oficiálních statistik dané země, které jsou často sledovány ve veřejném prostoru.

Druhou politickou výhodou je ten fakt, že příslušníci PMCs neoperují pod vlajkou své země nebo země, která si její služby najala. Soukromé vojenské společnosti jsou proto v určitých případech nájímány na mise, které by oficiální armáda nemohla vykonat, ať už z právních nebo geopolitických důvodů.

4.3 KONTROVERZE

Soukromé vojenské společnosti jsou spojovány s mnohými medializovanými incidenty, které na ně vrhají špatné světlo. V těchto incidentech docházelo zejména k porušování lidských práv vůči civilnímu obyvatelstvu. Jedním z mediálně nejznámějších incidentů je bezpochyby masakr

na náměstí v Nisouru. V září roku 2007 kontraktoři společnosti Blackwater zastřelili 17 iráckých civilistů a dalších 20 zranili. Na povrch vyšly také informace o mučení vězňů ve věznici Abu Gharid.

5. SOUKROMÉ VOJENSKÉ SPOLEČNOSTI VE SVĚTĚ

Fenomén soukromých vojenských společností se netýká pouze Spojených států amerických. V kontextu událostí posledních měsíců (eskalace konfliktu na Ukrajině) je stále více slyšet o tzv. Wagner Group. Tato ruská soukromá vojenská společnost, která má úzké vazby na Kreml je jednou z hlavních zbraní Ruské federace v ukrajinském konfliktu. Její kontraktoři, kteří jsou z větší části bývalými příslušníky ruských speciálních sil, se zúčastnili invaze Krymu v roce 2014, bojovali na Donbasu v rámci ukrajinské občanské války a infiltrovali Ukrajinu před vpádem ruských vojsk na Ukrajinu v roce 2022. Rusko využívá služby Wagner Group nejen na Ukrajině. Existují informace o jejich nasazení ve Venezuele, Libyi, Sýrii, Súdánu a dalších zemích převážně v Africe.

6. MEZINÁRODNÍ PRÁVO A SOUKROMÉ VOJENSKÉ SPOLEČNOSTI

Může být lákavé kvalifikovat zaměstnance PMCs spíše jako žoldáky nebo bojovníky než jako civilisty. Nic z toho však neodpovídá různorodosti jejich činností a složitosti kritérií stanovených mezinárodním právem pro každou kategorii. Kategorie žoldáků příliš nepomáhá regulovat činnosti PMCs ze dvou hlavních důvodů. Je nutné si uvědomit, že existuje jen velmi málo mezinárodních dohod regulujících použití žoldnéřů, neboť prvním cílem žoldnéřských konvencí není regulovat, ale odstranit tuto praxi prostřednictvím kriminalizace žoldnéřských aktivit. Být žoldnéřem však samo o sobě není porušením práva ozbrojeného konfliktu, což znamená, že je i nadále nutné dodržovat ustanovení humanitárního práva o použití ozbrojené síly. Druhým hlavním problémem je samotná definice žoldnéřů, která je podrobně popsána v článku 47 Dodatkového protokolu I k Ženevským konvencím z roku 1949, který je podobný žoldnéřským konvencím. Tato definice stanoví šest kumulativních podmínek, které musí člověk splnit, aby mohl být považován za žoldáka. Tyto podmínky jsou v praxi všeobecně pokládány za neaplikovatelné. Vyžadují individuální určení statusu případ od případu, což zohledňuje obecné postavení zaměstnanců PMC a jejich kolektivní a nadnárodní rozměr. Definice žoldnéře nepokrývá celou škálu činností PMC, protože se týká pouze náboru za účelem boje, aniž by se zabývala šedou zónou bezpečnostních misí, kde se ozbrojené síly nepoužívají k boji, ale k obraně nebo bezpečnosti. Například odpovědnost za bezpečnost vojenského velitele může překročit běžnou bezpečnostní a sebeobrannou činnost a dosáhnout bodu přímé účasti na nepřátelských akcích. Pojem přímé účasti na nepřátelských akcích, které mezinárodní humanitární organizace používá k vymezení civilistů od bojovníků, je proto relevantnější pro popis a regulaci činností PMC. Podle mezinárodního humanitárního práva mohou být zaměstnanci PMC kvalifikováni jako bojovníci, pokud je lze považovat za členy ozbrojených sil. Definice člena ozbrojených sil je ponechána na vnitrostátní regulaci, která obvykle zaujímá restriktivní přístup a nepovažuje členy PMC za začleněné do svých ozbrojených sil. Definice bojovníka obsažená ve třetí Ženevské úmluvě z roku 1949 se také velmi složitě vztahuje na zaměstnance PMC, protože vyžaduje splnění kritérií stanovených v článku 4 a 2 i pro příslušníky milicí nebo jiných dobrovolných sborů patřících k jedné ze stran konfliktu. Tato kritéria jsou:

1. být vedený osobou odpovědnou za své podřízené;
2. mít pevné rozlišující označení rozpoznatelné na dálku;

3. nosit otevřeně zbraně a
4. fungovat v souladu s válečným právem a zvyklostmi.

Jednání jednotlivých států v této oblasti by mohlo být považováno za záměrnou volbu spoléhat se na nejednoznačné postavení skupin účastníků se konfliktu. Je třeba mít na paměti, že státní praktiky přispívající k záměně zákonných a nezákonných bojovníků jsou v očividném rozporu s povinnostmi států v rámci mezinárodního humanitárního práva. Za účelem pokrytí těchto šedých oblastí si mezinárodní humanitární organizace vytvořily zvláštní postavení mezi tradičními civilními a bojovými skupinami. Cílem této nové kategorie je zahrnout osoby, které se účastní nepřátelských akcí, aniž by byly příslušníky ozbrojených sil. Zaměstnancům PMCs pak může být přiznán alespoň tento status. Proto by se mohli stát legitimními cíli a být zbaveni svého postavení civilistů, ale pouze v době jejich přímé účasti na nepřátelských akcích. Na základě této účasti by mohli být rovněž zadrženi a stíháni. Je však třeba mít na paměti, že pojem přímé účasti je striktně definován jako válečné činy, které svou povahou nebo účelem mohou způsobit skutečnou škodu personálu a vybavení nepřátelských ozbrojených sil. Nezahrnuje osoby a činnosti, které pouze podporují válečné úsilí. Pojem přímé účasti musí být navíc vždy vykládán v omezené míře z důvodu své výjimky z vyšší zásady civilní ochrany. Z výše uvedeného hlediska vypadá regulační vakuum PMC spíše jako volba sponzorovaná některými státy než jako nevyhnutelné právní vakuum.

7. SOUČASNÁ AMERICKÁ LEGISLATIVA A EXISTUJÍCÍ NÁVRHY ZÁKONŮ

Legislatura, která by přímo upravovala fungování soukromých vojenských společností, je poměrně strohá. Jedním z mála zákonů, které upravují tuto problematiku je zákoník federálních regulací, který definuje podmínky, při kterých je možné využít služeb těchto společností americkou vládou. V roce 2018 předložila kongresmanka Janice Schakowsky (D-IL) návrh zákona H.R.6534 – **Stop Outsourcing Security Act** (Zákon o zastavení využívání subdodavatelů pro bezpečnostní účely). Tento návrh zákona mimo jiné požaduje, aby bezpečnost diplomatického personálu v bojových zónách zajišťoval pouze personál přímo zaměstnaný americkou vládou.

8. ZÁVĚR

Soukromé vojenské společnosti jsou legislativně poměrně neprobádané téma. Je jenom na vás (respektive na vaší stranické a ideologické příslušnosti) jakou cestu zvolíte k možné regulaci tohoto fenoménu. Při tvorbě návrhu zákona je důležité uvědomit si jak benefity, tak negativa, která z používání PMCs plynou. Přeji Vám tedy mnoho zdaru a úspěšné jednání!

9. OTÁZKY PRO STANOVISKO

- Měly by Spojené státy využívat služeb soukromých vojenských společností?
- Za jakých podmínek by se měly soukromé vojenské společnosti najímat?
- Jak by o využívání soukromých vojenských společností měl být informován Kongres?

10. DOPORUČENÉ A ROZŠIŘUJÍCÍ ZDROJE

<https://www.ecfr.gov/current/title-32/subtitle-A/chapter-I/subchapter-F/part-159>

<https://guide-humanitarian-law.org/content/article/3/private-military-companies/>

<https://www.youtube.com/watch?v=u0hxxhvvemrl> & ab_channel=JakeTran

KULÍŠEK, Jaroslav, Soukromé vojenské společnosti (Nový faktor společného operačního prostředí), *Vojenské rozhledy*, 2011, roč. 20 (52), č. 2, s. 71–96, ISSN 1210-3292

11. POUŽITÉ ZDROJE

KULÍŠEK, Jaroslav, Soukromé vojenské společnosti (Nový faktor společného operačního prostředí), *Vojenské rozhledy*, 2011, roč. 20 (52), č. 2, s. 71–96, ISSN 1210-3292

<https://www.youtube.com/watch?v=u0hxxhvvemrl> & ab_channel=JakeTran

12. ZDROJE Z POZNÁMEK V DOKUMENTU

- 1 <https://www.bbc.com/news/world-60947877>
- 2 KULÍŠEK, Soukromé vojenské společnosti, 2011
- 3 <https://repository.law.miami.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1006 & context=umnsac>
- 4 <https://medium.com/smartaim-tech/war-for-money-leading-private-military-companies-of-the-world-eab9f9fe2de8>
- 5 https://www.youtube.com/watch?v=DUvO0yO7N5I & t=13839s & ab_channel=VigilanceElite
- 6 <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-a-obranna-politika/soukrome-vojenske-spolecnosti>
- 7 tamtéž
- 8 https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0v%C3%BDcarsk%C3%A1_garda
- 9 https://www.youtube.com/watch?v=R4mS3AjZLr0 & ab_channel=VICENews
- 10 https://www.youtube.com/watch?v=u0hxxhvemrl & ab_channel=JakeTran

ČESKÝ MODEL AMERICKÉHO KONGRESU 2022

CENTRUM POLITICKÝCH STUDIÍ, Z. S.
NÁMĚSTÍ JANA PALACHA 2
110 00 PRAHA 1

